

Ljudski koncert „Glasbene Matice“ dne 13. januarja 1907.

Morda še ni bil noben „Matičin“ koncert tako dobro obiskan kot ta koncert v veliki dvorani „Uniona“. Stotine umetniškega užitka željnih ljudi se je moralo vrniti, ker ni bilo dobiti nobene vstopnice! In zaslužen je bil tak navall Koncertni vodja, Hubad in pevci so storili več kot svojo dolžnost.

Pa so bile tudi skladbe tako srečno izbrane za koncert, namenjen najširšim slojem, da je primernejših težko najti. Obenem pa ta pestra raznovrstnost v značaju skladb – zastopane vse struje slovenske glasbene umetnosti po najmarkantnejših proizvodih!

Junaško – mogočna, lahko rečemo, narodna balada Foersterjeva, ker je izvršena v najlepših delih po narodnih, čeprav umetno vzgojenih motivih; nasproti tej neizrečeno

KARDINAL RICHARD
nadškof v Parizu

nežna, visokoumetniška lirčna pesmica Premrlova, boljše bi rekel le komaj slišen dih rahločutnega srca; v sredi preprosto zasnovani, pa vendar tako iz duše narodove vzeti skladbi Nedvedovi, da ne omenjam Hudovernikove otožno doneče skladbe: to je bila malodane popolna slika slovenske pesmi. Za konec pa Bendinov poskočni Švanda, da nismo pozabili, da je predpust! –

Ne mislim opisavati posameznih skladb na dolgo in široko. O Foersterjevih „Turkih na Slevici“ samo to, da so mojstrsko delo po konceptiji in po izvršitvi. Posebno dobro je pogodil skladatelj to, da je porabil zlasti za nežnejše odstavke slovenske narodne, oziroma jugoslovanske motive (v orkestru violina solo in pri solistih). Za divje rjovenje Turkov in peket njihovih konj pač ni mogel porabiti slovenskih motivov, ker jih naša narodna pesem sploh nima primernih. Sploh pa mo-

ramo reči, da je Foerster pesem neprekosljivo lepo ilustriral z glasbo. Ni ga motiva v pesmi, ki bi ne našel primernege izraza v orkestru ali zboru. Kako spočetka lepo slika kresove, ko orkester in za njim zbor kot ognjen jezik šviga kvišku; prav v resnici vroče mi je prihajalo od strahu, ko Turki kot vihra drve v vas; pa tisto peketanje konjskih kopit, beg ljudstva na goro, kako je to čvrsto izraženo! Pa ta dolgo doneči pedalni ton, ko paša, kot v tla vkovan, ne more naprej, in potem ta beg izpred oči Marije ali zmagoslavni konec, ki se vendar zdi, da še kaže znake ravnokar prestane groze – slišati moraš to, slišati – popisal ne boš nikoli. Skladba je bila dobro naštudirana, zbor izvrsten, solisti istotako, le alt, čeprav prijazen, je bil nekoliko prešibek, oziroma orkester semtertje malce preglasen. Ob takem vsestransko dobrem izvajanju ni čuda, če je občinstvo prirejalo koncertnemu vodju in njega zboru, zlasti pa skladatelju navdušene ovacije, ki jih ni hotelo biti konec.

Vitez Cammarota se nam je kot izborcen solist zopet prikupil. Občudovali smo njegovo sigurno in mirno, neafektirano petje in zelo lepo slovensko izgovarjanje, zlasti ko je pel Nedvedov: „Pogled v nedolžno oko“.

Isto, kar smo občudovali pri Cammarotu, nam je tudi pri Betettu neizrečeno ugajalo: njegov prijetni, čeprav impozantni glas in pa mirna gotovost. Betetto je mojster.

Pač pa je bil mali moški zbor, ki je pel Hudovernikovo: „V celici“, zelo razklan.

Pri Premrlovih „Lilijah“ sem pa – popravici povedano – kljub neizrečeni krasoti te skladbice, bolj občudoval dirigenta kot komponista. Še nikdar, odkar poslušam „Matico“ in Hubada, se nisem tako zavedal tega, kako visoko izobraženega, pa tudi fino čutečega dirigenta ima naš odlični glasbeni zavod. Mraz in vročina sta me izpreletavala, in strah, kakršnega občutiš pred neizogibno katastrofo, mi je stiskal srce, ko se je pesmica bližala koncu! „Pogoreti mora!“ sem trepetal... Pa ravno, ko sem mislil, da je vsega konec, zavihiti dirigent na moje veliko začudenje taktirko in pesmico z neizrečeno večjo fineso – ponovi! Ponovi, da je le malokdo vedel, da je pesem že enkrat slišal! Malo da nisem takoj v tisti božajoči pianissimo glasno zavriskal: Živijo Hubad! Pa sem se premagal in šele na koncu z drugimi vred dajal duška svojemu priznavanju.

Nedvedova „Nazaj v planinski raj“ je stara znanka. Izpremenila se je le v toliko, da se je zdel prvi del bolj živahen kot nekdanj; pa morda ni bilo v korist pesmi, ki je pa sicer nad vse sijajno uspela.

Z neprekosljivim humorjem nam slika Bendl čudovito dogodbo dudka (godca z dudami) Švanda. Razposajena veselost je pa že tako izborna karakterizirana, da je pravi užitek skladbo slišati. Pa tisti peklenski ples, da se človeku lasje ježé! In nazadnje, ko ob besedi: „Bog plačilo daj!“ vse z divjim hruščem izgine v peklu, menda pavke (če sem prav slišal), ali pa boben zapre vrata za njimi. – Karakteristika v celi skladbi sploh je neprekosljiva in kdor je skladbo enkrat slišal, se mu bo tudi še vdrujo priljubila.

Navsezadnje še to: željo imam veliko, naj bi „Matica“ še pogosto priredila podobne ljudske koncerte, koncerte, ki bi nam nudili vsaj zaenkrat lahko umljivih, čeprav umetniško dovršenih skladb. Nimam nič zoper to, če bi nam podajala tudi daljše skladbe, zlasti onih mojstrov, ki so živeli in delovali začetkom preteklega stoletja. Večina teh skladb je namreč miren, jasen izliv vedrega, veselega, pogosto skoro otroško naivnega srca.

Fr. Kimovec.

